

6. Národnostně smíšená manželství

Jedním z průvodních jevů multinárodnostní společnosti jsou národnostně smíšená manželství. V České republice je podíl takovýchto rodin z dlouhodobého pohledu stabilní a činí zhruba 10 % z počtu úplných rodin. Společenské změny a větší otevřenost republiky vůči světu se za 10 let v této sféře zatím neprojeví. Vzhledem k 70leté existenci společného státu Čechů a Slováků byly a stále ještě jsou nejčtenější variantou národnostně smíšeného manželství rodiny česko-slovenské, i když vlivem rozpadu federativního státu se i jejich počet velmi významně snížil, ať už v důsledku skutečného odchodu celé rodiny do Slovenské republiky nebo změnou deklarace národnosti u jednoho z partnerů.

V roce 2001 bylo úplných rodin celkem 2 333,6 tis. Z toho národnostně homogenních (tj. oba manželé nebo oba partneři ve faktickém manželství byli shodné národnosti, přičemž za shodu v tomto případě považujeme i různé kombinace zápisů moravské nebo slezské národnosti) bylo 2 185,5 tis. Národnostně smíšených manželství bylo 148 tis., tj. téměř o 30 % méně než v roce 1991.

Tab. 24 Úplné rodiny podle národnosti obou manželů (partnerů) k 1.3.2001

Národnost	1991		2001		Index 2001/1991
	v tis.	v %	v tis.	v %	
Úplné rodiny celkem	2 512,9	100,0	2 333,6	100,0	92,9
z toho národnostně smíšené vybr. kombinace národností ¹⁾ :	207,8	8,3	148,1	6,3	71,3
česká a slovenská	134,8	64,9	82,2	55,5	61,0
česká a polská	19,9	9,6	16,7	11,3	83,9
česká a německá	20,3	9,8	15,8	10,7	77,8
česká a maďarská	7,9	3,8	5,9	4,0	74,7
česká a ukrajinská	3,8	1,8	4,9	3,3	128,9
česká a romská	1,4	0,7	1,0	0,7	71,4
česká a ruská	.	.	2,2	1,5	x

1) "česká" vč. moravské a slezské

V návaznosti na změny celkové národnostní struktury obyvatelstva se měnila i vnitřní struktura skupiny národnostně smíšených manželství. Kombinace tradičních národnostních menšin s národností českou snižovaly své počty, naopak v souvislosti s „pracovní migrací“ zvyšovaly své počty zejména rodiny česko-ukrajinské a česko-ruské.

Z výsledků sčítání lidu byly zpracovány i údaje o domácnostech národnostně smíšených oboustranně prvních manželů se závislými dětmi podle národnosti matky, otce a dětí. Z těchto údajů vyplývá, že nejvyšší podíl národnostně smíšených úplných rodin, kde národnost dětí je česká (moravská, slezská) je v rodinách česko-slovenských (97 % v případě rodin, kde matka má národnost českou, resp. 94 %, kde matka má národnost slovenskou) ; nejnižší v rodinách česko-německých (82 resp. 87 %) a česko-polských (89 % v obou případech).